

Labeaga aretoak ateak ireki ditu

■ Aldiri
kiroldegia

■ Lekaio kultur
elkartea: euskal
kulturaren alde lanean

■ Ramon Esnaola
bizitza bat
musikari lotuta

■ Izagirre
anaiak
Rallyetan

3

Alkatetza

4

Aldiri Kiroldegiko obrak

6

Adaptaciones para minusválidos

8

Haur etorkinak euskaraz

10

Labeaga Aretoa

12

Kaleko iritziak

13

Urola Garaiko Industrialdea S.A.

14

Lekaio Kultur Elkartea

16

Aste Santua orain dela 25 urte

18

Ramon Esnaola

20

Izagirre Anaiak Rallyetan

22

Lehiaketak 2004

24

Laburrak

27

Kaletxiki

28

Kultur agenda

30

Kaixo gazte

31

Kaixo txiki

Ale honetako laguntzaileak:

Jesus M.º Alberdi
Agurtzane Aramendi
Antonio Ayllón
Irene Calvillo
Miren Castillo
Jon Castrillo
Estitxu Gómez
Pello Gonzalez
Ana Isabel Iturbe
Maider Izagirre
Jabier Otermin
Kizkitza Ugarteburu
M.º Carmen Viedma
Olatz Zaldua

AZALEKO ARGAZKIA:

Luis Angel Téllez

ARGAZKIAK:

Luis Angel Téllez
Fco. Javier Aguado
Trikitixa Elkartea

LEGE GORDAILUA:

SS/678/93

KONPOSAKETA:

Print

INPRIMAKETA:
Iparragirre, S.A.

KOPURUA:

3.000 Ale

.....

KAIXOK ez du bere gain hartzen derrigorrez aldizkarian adierazitako esanen eta iritzien erantzunkizunik.

KAIXO no se identifica necesariamente con las opiniones de sus colaboradores, ni se hace responsable de las mismas

jaso nahi dut etxean
(Urretxun bizi ez direnentzako)

Izen-deiturak .....

.....

Helbidea.....

Herria.....

Urretxuko kultur etxera bidali

VIVIENDAS VACIAS

Es rotunda, clara y constatable la necesidad de vivienda en nuestro municipio. Y es por ello, por lo que nos hallamos trabajando para sacar adelante y de inmediato, del orden de 400 nuevas viviendas que satisfagan la demanda existente y pongan freno a los desorbitados precios actuales. Sin embargo, esto parece un contrasentido si nos vamos a los fríos números de los datos estadísticos, por cuanto en Urretxu de un parque actual de 2.721 viviendas, un total de 300 "estadísticamente" se encuentran vacías. Ya en anteriores números de nuestra revista dimos cuenta de un estudio específico, de carácter local, sobre la vivienda vacía, que echaba por tierra, cualquier posibilidad de actuación, en esta materia. A la vista de la necesidad de sacar vivienda al mercado local, hemos vuelto a actualizar el anterior estudio con los actuales datos y de nuevo nos confirma que de estas 300 viviendas que aparecen estadísticamente como vacías, solamente unas 30 podrían estar en situación de disponibles. El resto según múltiples casuísticas, se encuentran en diferentes condiciones, pero en ningún caso para poder ocuparlas. No obstante, y a pesar de ser pocas, animaremos a los titulares de estas 30 vacías a secundar el programa de alquiler con el Gobierno Vasco, en la consideración de que otorga múltiples garantías a los propietarios y cómo no ofrece una solución de vivienda en alquiler a alguien necesitado.

POLIDEPORTIVO MUNICIPAL

El pasado 29 de febrero y debido "presuntamente" a la gran cantidad de nieve acumulada, sufrimos el derribo de la estructura de la cubierta del polideportivo municipal. Repuestos ya del susto inicial y dando gracias a la "suerte" de no existir daños en personas, y de tener bien confeccionada la póliza con nuestro seguro, (que nos dará la posibilidad de costear el 100% de lo dañado) nos pusimos rápidamente en marcha para que en el menor tiempo posible Urretxu contara de nuevo con esta concurrida instalación municipal, al margen de seguir con las pesquisas para determinar las causas del derribo, y depurar responsabilidades, si las hubiere.

De la mano de todos los grupos municipales, en ejemplar actitud de colaboración, hemos encargado ya el proyecto con unas ideas novedosas que pretenden dar a la instalación unas nuevas posibilidades funcionales, estéticas, de mantenimiento, ecológicas, de seguridad, conservando el resto de los servicios presentes en el polideportivo que no fueron afectados. Si todo va según nuestras previsiones esperamos contar de nuevo con este servicio, para después del verano. Desde estas páginas debo agradecer como creo merecen, a todos los que han hecho posible que los usuarios del polideportivo puedan tener acomodo provisional y seguir así manteniendo su práctica deportiva.

Alkatetza

Pello Gonzalez

PROGRAMA IZARTU

Urretxu ha sido uno de los municipios beneficiado con el programa Izartu. En concreto, hemos recibido una subvención en el periodo 2001-2004, de un total de 167.912.153 pts., siendo el 50% del total de obras realizadas según el programa presentado, en actuaciones vinculadas a nuestro casco histórico. Para el actual programa 04-08, hemos vuelto a presentarnos con dos nuevas actuaciones; Una la ejecución de un parque urbano en zona Mundo Mejor- Lilibaso y dos, la conexión del vial desde la calle Lilibaso hasta Ipeñarrieta.

La primera actuación, que consiste en recuperar, en esta zona, un espacio de 28.200 m2 actualmente degradado, con chabolas y huertas, convirtiéndolo en un parque urbano público con carácter de estancia y esparcimiento, cuenta con un presupuesto total de 2.173.856,68 . La segunda actuación, pretende realizar una conexión viaria y peatonal dando salida al vial de Lilibaso, hasta la calle Ipeñarrieta, dentro de un proyecto más ambiciosos de vial urbano total, que pretendemos. Su presupuesto es de 1.626.111,20 . Sin duda dos importantes proyectos para Urretxu que esperamos sean subvencionados en su ejecución con el 50% del total de los costes calculados.

GELTOKIETAKO INGURUKO PARKEA

Aisialdirako eta jolaserako guneak berreskuratzeko asmoz, parke publikoa diseinatu dugu hegoaldeko herra sarbidea ematen duen errepidearen eta Renfeko kontenedore geltokiaren tartean. Diputaziotik 300.506 euroko dirulaguntza lortu dugu proiektu honetarako, eta une honetan proiektua bera idazten ari da. Udarako lehen fasea lehiaketara ateratzeko asmoa daukagu, eta horrela parkearen zati bat eraikitzen hasteko aukera izango genuke; horrekin batera, rotonda egingo litzateke, eta gainera Legazpirako nahiz Azkoitirako bidegorriekin egin beharreko konexioak ere bai.

Lana, empresa adjudicada para realizar la nueva cubierta del polideportivo

Aldiri kiroldegiko estalkiak behera egin zuen, ganean zuen elurraren eraginez, otsailaren 29an. Eguraldia zela eta, bertan behera utzi zituzten zenbait iharduera eta ez zen suertatu ez hildakorik ezta zauriturik ere. Hilabeteko hondakin lanen ondoren, Lana enpresak jarraituko dio lanari.

El techo del polideportivo se desplomó por la acumulación de nieve hacia las 13.30 horas del domingo 29 de febrero. La cubierta de uralita no pudo soportar el peso de la espesa capa que se había formado tras las últimas nevadas y se derrumbó encima de la cancha. Las dependencias como sala de musculación, aerobio no resultaron daña-

Según la póliza contratada el seguro correría al 100% con los gastos de la reposición de una estructura similar a la derribada. Todos los incrementos o mejoras medioambientales o de otro tipo, serán de cargo municipal. También se apunta una cierta tranquilidad municipal, al saber que económicamente estaría cubierto ya que se ha planteado pactar un finiquito entre el seguro y el Ayuntamiento lo que agilizará la puesta en marcha de los pasos de reconstrucción de la cubierta y reparación de daños.

Pello González destaca la sintonía total y unificación de criterios que se ha dado por parte de todos los grupos municipales. El ayuntamiento y los técnicos del seguro

llevarán a cabo una investigación de los materiales destruidos.

El derrumbe afecta a más de medio millar de usuarios asociados, centros escolares y particulares, que han sido reubicados en el lizeo, ikastola, gainzuri y salón parroquial. Los compromisos de los clubes deportivos han sido cubiertos gracias a la solidaridad recibida de los ayuntamientos de Legazpi, Zumarraga, Ormaiztegi e Idiazabal. ■

Kiskitza Ugarteburu

das, aunque se encuentran también fuera de servicio. Por suerte, debido a la climatología adversa, el recinto se acababa de vaciar, tras la suspensión del partido de baloncesto, no produciéndose víctimas mortales ni heridos. Este polideportivo fue construido en 1983 y fue remodelado hace cuatro años. Según el alcalde Pello González, “parece claro que el efecto de colapso de la nieve sobre la estructura de cubierta fue la causa de su desplome, pero el suceso no es normal.” Las normas estatales requieren que este tipo de estructuras soporten una sobrecarga de 50 kilos por metro cuadrado. En este sentido, subraya que un grosor de 30 centímetros de nieve sobrepasa ese peso. “Nuestra obligación será superar en bastante los cálcu-

los a que obliga la norma con el fin de que la nueva estructura no sufra incidencias de este tipo y para que el concepto de seguridad prime sobre cualquier otro”.

El ayuntamiento de Urretxu ha valorado los daños en 420.000 euros. Tras un mes, finalizadas las tareas de desescombro, la obra de reconstrucción de la cubierta ha sido adjudicada a la empresa Lana. Se tendrá en cuenta la seguridad, con una cubierta de madera con carácter laminado y de alturas similares o poco mayores a la anterior. Por último se llevará a cabo la reparación del resto de instalaciones afectadas. El ayuntamiento se propone recuperar el polideportivo para finales de este año.

Escaleras y rampas, nueva pareja de hecho

De un tiempo a esta parte Urretxu ha cambiado su fisonomía a pie de calle, parece que llevar un coche de niño o andar en silla de ruedas no es tan complicado como antes; y es que, gracias al cumplimiento de las acciones de mejora contempladas en el Plan cuatrianual de accesibilidad que lleva adelante el Ayuntamiento, poco a poco se van suprimiendo las barreras arquitectónicas existentes y aplicando las soluciones necesarias en aquellas actuaciones de renovación urbana que surgen fuera de lo contemplado en el Plan, como el nuevo muro de la Avenida. Se podría decir que escaleras y rampas son, hoy en día, una “pareja de hecho” más.

Según nos comenta Pello Gonzalez, alcalde de Urretxu, son tres los apartados que se contemplan en el plan de accesibilidad 2002-2006, antes mencionado y que con la colaboración de Diputación y la ONCE lleva adelante el Ayuntamiento de Urretxu: edificios, vías y transporte público. Los dos primeros son los que más tiempo han llevado tanto en su fase de estudio como en la de realización de mejoras.

El bloque de edificios públicos aunque es el más costoso, ya que supone la colocación de ascensores y rampas de cierta calidad, se encuentra muy adelantado y serían solamente algunos remates los que quedarían pendientes. Así se han realizado ya las obras pertinentes en el Gazteleku, ayuntamiento, Casa de Cultura, polideportivo (antes de la caída del techo), piscinas, Gainzuri nuevo y Centro de día. Durante este año se finalizará la rampa exterior de entrada al frontón así como otra rampa de acceso desde los jardines contiguos a la terraza del Liceo. Quedaría pendiente de solución el euskaltegi municipal para el que ya se ha solicitado la subvención correspondiente por ser un tema a tratar entre los dos ayuntamientos. Asimismo está a falta de resolución el edificio

central de Gainzuri, en el que accesibilidad y practicidad no parece llevarse demasiado bien, pues la solución más directa sería colocar un nuevo ascensor desde la puerta principal, con lo que ya serían cuatro ascensores en un mismo edificio.

Como se ve, los apartados de edificios y vías públicas están básicamente terminados, a falta, únicamente de algunos detalles.

En lo referente al tema del transporte y ya que no existe una línea municipal de autobuses, la acción de

mejora ha ido dirigida a la reserva de plazas de aparcamiento para minusválidos. Para ello, y contando con la colaboración de la asociación de minusválidos físicos de la comarca “EILUZ”, se han reservado plazas, intentando dar respuesta a las necesidades planteadas por los propios usuarios.

Así pues, se puede decir que a este ritmo se cumplirá con el plazo indicado en el plan, bastante antes de su vencimiento, lo que supondrá una mejora importante en la calidad de vida de todos los vecinos.

TXIP-A ALDATU BEHARRA DAGO

Gure herriko egoera asko hobetu bada ere, "EILUZ" elbarrituen elkarteko Maite eta Joxeren iritziz badago oraindik non sartu eskua hutsune batzuk konpondu ahal izateko. Besteak beste, leku publikoen artean aipagarrienak Laket tabernako arkupeak, Sta. Barbarako gunea eta Euskaltegia lirateke.

Kiroldegiaren kasuan, dagoeneko sartzeko oztoporik ez dago, bai ordea, barruan dauden zerbitzu batzuk erabiltzeko orduan, sauna-gela adibidez. Lizeoaren kasuan alderantziz gertatzen da, barrualdea egokituta badago ere, ez dago laguntzarik gabe bertara sartzeko modurik.

Horrelako arazoaren aurrean, onartu beharrean, agintariak, ordurarte egindako gauzak aipatzera jotzen dute berehala, honelako bitxikeriak esanez: "hor duzue beste hori eginda" edota "duela gutxi beste hura egin genizuen". "Egin dizuegu"?, opari bat al da akaso?. Asuntua ez da "guri" egitea, herritar guztioi Urretxun mugarik gabe bizitzeko aukera bermatzea baizik. Ikusten denez txipa aldatu beharra dago. Gu gabiltzan edozein lekutatik seguru beste edonori ibil daitkeela, baina zoritarrez, alderantziz ez. Ez gara pribilegiotaz hitz egiten ari, eskubideetaz baizik. Politikariek sortutako legedia betetzea baino ez, beraiek guri betearazten diguten bezala. Zergak, denok ordaintzen ditugu, elbarrituek nahiz beste edonork.

Baina hutsuneak ez dira hor bukatzen:.. Nor arduratzen da egindako hobekuntzak zaintzeaz? Aparkalekuak, adibidez, margotu berriak dira bai, baina nork zaintzen ditu? Udaltzainek iluntzeko 9etan bere lana bukatzen dutenez, badirudi ordu horretatik aurrera elbarrituok ezin dugula afaltzera atera, ikuskizun bat ikustera joan, eta abar. Zebrabideak kotxez tratatuta daude, ranpak, beste hainbeste eta aparkalekuak zer esanik ez. Ertzaintzari deituz gero, ematen dizuten lehenengo erantzuna "no procede" izaten da eta laguntza eske jarraitzen baduzu, zu jartzen zaituzte "gaizkilearekin" aurrez-aurre, salataria izan baitzara, arazoa bion artean konpon dezauden. Hori gutxi balitz, "ez nuen pentsatzen ordu hauetan irtengo zinenik" moduko astakeriak entzun behar izaten ditugu, barkamena eskaera gisa. Ez al dugu bada, besteek bezala, nahi dugun momentuan irteteko eskubiderik ala?. Isunak ere, denok

dakigu ez dutela ezertarako balio, gaur egun eta bide ezberdinak erabiliz, ia inork ez baititu ordaintzen.

Agintarien koldartasuna nabarmena da. Zumarragan, duela gutxi ikusi dugu, legeak diona behar den bezala bete nahian, nola frutategi berri batek, sarrera erdian ranpa luze bat egin duen; horrek suposatzen dion toki murrizketa eta gastu gehiketa ahaztu gabe. Aldiz, handik gutxira bere ondoan beste zapata denda batek eta arau guztien ginetik, sarreran kriston koska duelarik ireki zituen ateak. Urretxun ere, pizzeriaren kasua nabarmena da; barruko komuna primeran egokituta du, baina ez dago lokalaren sarreran duen koska laguntzarik gabe pasatzerik. Legea betetzen ez duten lokal horiei nork eman die baimena irekitzeko? Behin irekita dagoela, nork du hura ixteko ausardia?

Aipagarria da baita ere etxebizitzaren kasua. Entzuna da nola babes ofizialeko etxebizitza promozioetan zenbait etxe elbarrituentzat gordetzen direla. Horrela egin zen, adibidez Urretxun Lilibasoko gunean, baina gordetako horiek inork eskatu ez zituenez hurrengo promozioetan jada ez ziren gorde. Ez al dugu bada, besteek bezala, nahi dugun tokian etxebizitza erosteko eskubidea? Txipa aldatu beharra dago.

Agintariak ezik osasun esparruko langileek ere, gehiago zaindu beharko lukete bere jokabidea. Sarritan topatzen baitugu adibidez, anbulategiko elbarrituen aparkalekua okupatuta, mediku batek bere kotxea bertan utzi duelako. Ospitalean, duela gutxi anbulantzia bat ranpa gainean aparkatuta zegoelako protestaka hasterakoan, oso jator hurbildu zitzaidan gidaria, berak lagunduko zidala esanez. Ez zen konturatzen behar nuen laguntza bakarra, anbulantzia handik kentzea zela- gogoratzen du Joxek.

Txipa aldatu beharra dago. Agintariak, udal teknikariak, polizia eta osasun-langileak dira bereziki hasi beharko ziren lehenak. Zorionez, dagoeneko, zaharren, muletekin dabiltzanen eta jai berrien gurasoen elkartasuna dugu. Guztiona lortuko al dugu inoiz? Ez ahaztu bizitzako momentu batean edo bestean gehienok izaten garela elbarriak. ■

Jon Castrillo

Haur etorkinak ere

El programa “clases de refuerzo en euskera para los niños inmigrantes” está dirigido a alumnos que han venido de otros lugares y que tienen problemas con el euskera. Se puso en marcha durante el curso escolar 2002-2003 y hemos estado con una de las profesoras, con Nerea Alustiza, para que nos cuente en qué consiste esta iniciativa.

euskaraz

Urretxu-Zumarragako ikastetxe-ek ikasle etorkinengan euskararekiko behar bat somatu zuten. Udaletako euskara teknikariek harremanetan jarri ondoren, "Haur etorkinen euskarazko errefortzu saioak" izeneko proiektua jarri zuten martxan, 2002-2003 ikasturtean. Programa hau, Urretxura eta

Zumarragara kanpotik etorri berri diren eta euskararekin arazoak dituzten ikasleentzat bereziki zuzendua dago. Nerea Alustiza irakasleak dioenez, Estatutik, Extremadura, Kantabria eta Kataluniako umeak daude. Atzeritik, berriz, Brasil, Argentina, Portugal, Maroko, Polonia, Bulgaria eta Dominikar Errepublikatik etorritakoak. "Batzen kasuan, beraien kultura eta ohiturak oso nabarmenak dira, beste herrialde batzuetako umeak hobeki integratzen dira".

Antolaketa

Bi herriotako ikastetxeetako 30 ikaslek jasotzen dituzte saio horiek; adin desberdinetakoak direnez, hiru taldetan banatuak: 6tik 8 urte bitarteko umeak batean, 9tik 11ra, beste batean eta 12tik 15era bitartekoak hirugarren taldean. Talde bakoitzak astero, arratsaldeetan bi saio izaten dituzte, guztira hiru ordu. Bi irakasleek, Udal Euskaltegiko geletan ematen dituzte saioak. Irakaslearen esanetan, umeak, horien euskara maila eta adinak nahiko aldakorak dira.

Helburu Orokorrak

Proiektu honen helburu orokorrak honako hauek dira:

- Euskararen bidez Euskal Herria ezagutzeko, Euskal Herriko bideo, mapa eta argazkien bitartez gure herriko geografia eta historia ikasi.
- Euskal Kulturara hurbiltzea, gure ospakizunak, inauteriak, Santa Ageda, San Juanak ezagutu.
- Ikasleen euskararekiko jarrera positibo eta aktibo bat bultzatzea, gustoko dituzten gauzak eginaz (tailer, jolas, bideo..) euskaraz hitzegitea lortu, eskolaz kanpoko euskararen erabilera bultzatu.

- Euskararen bidez lagun berriekin erlazionatzea, eskola desberdinetako umeak izanik, lagun berriak egin eta errespetua bultzatu.
- Euskara ikastea batez ere ahozko erabileran.
- Taldeko ekintzetan parte hartu.

Metodologia

Euskara errefortzuko saio hauen metodologia jokoetan oinarritua izanda. Adibidez, hasieran, umeak elkar ezagutzeko, ezagutza jolasak egin zituzten, ondoren, filmeak ikusten dituzte, ordenagailuak erabili... "beti ere beraiei interesatzen zaizkien gauzak egiten, aspertu ez daitezen eta euskararekiko jarrera positibo bat lortu dezaten", dio Nereak.

Irakasleak hilabeteko ikastetxeetako ordezkari eta bi udaletako euskara teknikari eta zinegotzietan elkartzeko dira, programaren jarraipena egiteko asmoz. Bilera hauetan, begiraleek hilabeteko ebaluazioa aurkezten dute eta izandako arazoak denon artean konpondu. Horrez gain, hiruhilabeteko gurasoei ebaluazio informea bidaltzen zaie, abasentzia eta jarrera azalduz. 2003ko ikasturte amaieran, gurasoei inkesta bat bidali zitzaion, programari buruzko iritzia agertzeko aukera eskainiz.

Ebaluaketa

Nerearen ustez, bai begiraleentzako eta baita ikasleentzako ere esperientzia polita eta oso aberasgarria da. "Hasierako helburuak bete dira. Euskara tresna gisa erabiliz, umeak ondo pasatuz euskal kulturara gerturatu eta ezagutzeko lortu dugu." ■

Kiskitza Ugarteburu

Labeaga abre sus puertas

Labeaga areto berria dagoeneko martxan da.
Aretoa Gainzuri ikastetxearen beharretarako eta Urretxu eta Zumarragako
Udalek antolaturiko kultur ekitaldietarako erabiliko da.
Erabilera egokia izan dezan araudi bat sinatuko dute ikastetxeak
eta bi udalek. Oraindik ekipamentua falta da, izan ere Diputazioak aterako
duen "Ekipamentu plana"ren zain daude, nahiz eta jadanik
aurrekontuak esku artean izan.

El pasado 27 de marzo se celebró una jornada de puertas abiertas en el salón de actos de Labeaga, ubicado en el nuevo edificio resultante de la fusión de los dos centros públicos de enseñanza de Urretxu y Zumarraga. Este salón cubrirá las necesidades escolares de Gainzuri y a la vez será un nuevo equipamiento cultural para Urretxu y Zumarraga.

En cuanto a la prioridad de uso, hay que señalar que Gainzuri será el que tiene la preferencia tanto en horas escolares como extraescolares.

Cabe destacar que este equipamiento está adaptado a todas las personas. Por ello al tener una única entrada, la pendiente del suelo del salón no es muy elevada y al lado del escenario se ha colocado una plataforma.

Por parte de los ayuntamientos este equipa-

miento, según ha comentado el concejal de Cultura de Urretxu, Jabier Otermin, será complementario del cine Zelai-Aristi porque la actividad cultural de ambos pueblos así lo requerirá.

Debido a que forman parte tres entidades públicas, se está estudiando un reglamento para llevar adecuadamente el funcionamiento del equipamiento.

Tanto la compra del equipamiento como el mantenimiento y los arreglos lo financian los ayuntamientos de ambos pueblos. Por ello, el Centro Escolar ha realizado la petición de la instalación de megafonía, proyector y pantalla, cortinaje e iluminación del escenario y escaleras para el acceso desde el salón, para cubrir sus necesidades de charlas,

conferencias, asambleas, teatros escolares...

Pero los ayuntamientos están a la espera de que la Diputación decida su "Plan de equipamientos" para contar con ello en el caso de que se les conceda y si no analizar los presupuestos que tienen entre manos.

Por último, dicho salón inició sus actividades culturales el pasado 28 de marzo con el teatro "Iñaxitoren ametsak" y tendrá continuidad con un amplio programa de actividades. Comentar que lo que sí está decidido es que durante el presente año, los teatros dirigidos a los niños serán en este salón. ■

Olatz Zaldua

“Umeei zuzenduriko antzerki emanaldiak bertan izango dira aurten”

Kaleko Iritziak

Zer iruditu zaizu Labeaga areto berria?

¿Qué te ha parecido el nuevo salón Labeaga?

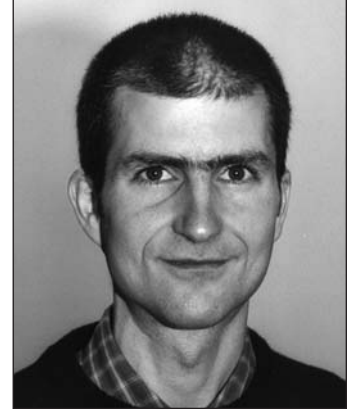
ANTONIO VALVERDE
"IPARRAGIRRE BALERDI" MUSIKA TAILERRA

Esto era una cosa necesaria y deseada. Me parece totalmente positivo, porque es el lugar que hacía falta para que podamos desarrollar las distintas actividades todos los grupos culturales, musicales... Esto lleva consigo que se le de vida, en el sentido de que se promocionen actividades y se potencien todos los grupos culturales.

JESUS MARI ARANZETA

Oso ondo, beharrezkoa zen horrelako areto bat herrian. Kokapena ere egokia da, baina eserleku kopuruari dagokionez, iruditzen zait gehiago hobe izango litzatekeela. Bestalde, zoruak duen aldapa agian nahiko txikia da atzeko ikusleek ondo ikus dezaten.

OCTAVIO DE MIGUEL
"S. ESNAOLA" MUSIKA IKASTETXEA

Desde el punto de vista de la acústica está muy bien, el escenario es amplio y los accesos están muy bien. Es un sitio que hacía falta en el pueblo, y es una alegría por poder contar con un sitio así para poder realizar actividades. Ahora lo que hace falta es que la gente responda a estas actividades.

LURRA
DANTZA TALDEA

Horrelako areto bat beharrezkoa zen herrian, orain ikusi beharko da zein etekin ateratzen zaion eta noski jendeak nola erantzuten duen.

Kokapena ona da, eta guri dantza egiteko asko gustatu zaigu.

LEIRE LARRAÑAGA
eta **MARIA ALBERDI**

Oso erabilgarria iruditzen zaigu, kokapena ona delako eta herriak honelako areto bat behar zuelako zenbait kultur ekitalditarako.

Instalazio aldetik ondo dago, gela asko baititu entsaiatzeko nahiz prestatzeko, eta lekua gauzak uzteko. Eszenatokia ere handia da.

MAIRI ELKARTEA

Está muy bien, y lo aprovecharemos en la medida que lo podamos. En cuanto a las instalaciones están perfectas.

La verdad que el pueblo necesitaba un local de estas características. Y el día de la inauguración ha estado muy bien para visitar todos los locales y ver lo que ofrece, y cómo no, pasar un rato divertido.

Urretxu participará en Urola Garaiko Industrialdea, S.A.

Urola Garaiko Industrialdea, S.A., se constituyó el 26 de diciembre de 1985, bajo la denominación de Zumarragako Industrialdea, S.A. y está situado físicamente en Argixao. Once años después de su constitución, en el ejercicio 2001, se materializó la fusión por absorción de Legazpiko Industrialdea, S.A. Tras esta fusión se constituyó Urola Garaiko Industrialdea, S.A.

El objetivo de esta sociedad es el de estimular y promover suelo industrial para la implantación de industrias en los términos municipales de la comarca Urola Garaia. La sociedad está compuesta por los Ayuntamientos de Zumarraga y Legazpi, SPRILUR, S.A. y la Diputación Foral de Guipúzcoa, siendo su porcentaje de participación el siguiente:

	%
Sprilur, S.A.	56,36
Ayuntamiento de Zumarraga	11,48
Ayuntamiento de Legazpi	13,09
Diputación Foral de Gipuzkoa	19,07

Con el objeto de impulsar el desarrollo industrial de la comarca, los cuatro ayuntamientos que la forman, han mantenido diversas reuniones para establecer las condiciones básicas que permitan la incorporación como accionistas de la sociedad a los consistorios de Ezkio-Itsaso y Urretxu.

Al día de hoy el acuerdo de compraventa, entre la parte vendedora, que es el ayuntamiento de Legazpi, y la parte compradora, que son los ayuntamientos de Ezkio-Itsaso y Urretxu, se encuentra prácticamente ultimada, en espera de dar los pasos definitivos de la firma y transmisión de las acciones.

Este hecho supondrá que el consistorio de Urretxu adquiera un paquete de acciones. Según el alcalde de Urretxu, P e l l o González, este proceso podría finalizar antes del verano, y será entonces cuando el municipio entre a formar parte de Urola Garaiko Industrialdea S.A.

El objetivo actual de esta sociedad es el de comprar suelo industrial en Ezkio, cerca de donde se situaría la estación de tren de alta velocidad para desarrollar el futuro proyecto comarcal en el que ya participarían los cuatro consistorios. ■

Maidier Izagirre

“Oraingoz Zumarraga eta Legazpik osatzen dute Urola Garaiko Industrialdea S.A.”

¿Qué es un industrialdea?

El Gobierno Vasco promovió el programa “Industrialdea” en la década de los 80 para impulsar el desarrollo industrial en todas las poblaciones de la Comunidad Autónoma Vasca. El programa se instrumentalizó por medio de la Sociedad para la Promoción y Reconversión Industrial (SPRI), y ésta a su vez, creó la sociedad SPRILUR S.A. para agilizar el desarrollo de zonas industriales. SPRILUR, las Diputaciones de cada territorio histórico y los municipios que solicitasen desarrollar el programa constituyeron las sociedades denominadas como industrialdeas

LEKAIO

Kultur Elkartea ezagutzen

laz, euskal Jaiaren egunean, karrozen ibilaldiko parte hartzaileen artean LEKAIO kultur taldea ikusi genuen; euren leloa “Izan zirelako gara”; geroztik lanean ari dira ideia nagusi batekin: herriko kultura bultzatzea herritarren parte hartzearekin.

Noiz eta zergatik sortu zen LEKAIO kultur elkartea?

2003. urtean hasi ziren lehenengo bilerak, horretarako kultur ekimenetan parte hartzen zuten herritarrekin jarri ginen harremanetan. Guztiok bat egiten genuen iritziz batekin, hau da, Urretxun behar beharrezkoa jotzen genuen kultur elkarte sendo bat izatea.

ZERGATIK?

Hutsune ugari antzematen genuen herriko jardueran, hau da, herritarren partehartzea hainbat ekimenetan behera egiten ari zela, bestetik ere, herriko hainbat ekimen antolatzeke garaian sostengurik gabe gelditzen ari zen, eta azken batean, herriaren dina-

mika edota bizitasun hori goibeltasunean erori zela iruditzen zitzaigun. Gure ustez herritarrek ez badute herriko kulturgintzan edota eguneroko bizitzan parte hartzen, herri hori hiltzen ari da.

Izena nondik nora?

Hainbat izen jarri ziren mahai gainean gure egitasmoa adierazteko. LEKAIO irrintzi bat da, eta goiko lerroetan adierazi dugun giroari aurre egiteko izen egokia iruditzen zitzaigun. Herri honek

irrintzi berriak entzun beharrean dago aurrera jotzeko, bere goibeltasun horretatik irteteko, beraz...LEKAIO kultur elkartearekin gelditu ginen.

Zeintzuk dira elkartearen helburuak?

Gure lehen helburua herriaren nor-tasuna eta izaera aldarrikatzea dela esango genuke; ondorioz horrekin bat egiten duten kultur adierazpen guztiak bultzatuko ditugu.

Bigarrena hizkuntza –EUSKARA– gure ondare nagusia delako, eta bide batez gure herrian ezinbesteko bultzada behar duelako.

Hirugarrena, herriko partehartzea bultzatzea, zentzu horretan gure ekimenak irekiak eta integratzaileak izango dira beti. Lehen esan bezala gure herriko bizitzan parte hartzen ez badugu, gure kultur jarduera subkontraten eskuetan erori ahala ikusle hutsak bihurtuko ginateke.

Azkenik esan ere, garrantzi handia ematen diogula ere, beste herrietako kultur elkarteetako ordezkariekin harremanetan jartzeari.

Zeintzuk zarete LEKAIOk bazkideak gaur egun?

laz hasi ginen elkarteari forma ematen, nola lortu bazkideak, zer egin, nola bideratu gure egitasmoak, etabar... herriko egoeraren diagnostia

“Con la iniciativa “NAFAR AROA” daremos a conocer la historia y la actualidad de la tan “cercana” y a la vez desconocida NAFARROA.”

aztertu eta gero, urteko egitasmoen zirriborro bat eratu dugu. Bitartean bazkideak lortzeko banan banan joan izan gara ezagutzen ditugun herritarren-gana, hasiera batean, gure egitasmoekin bat egin dezaketen horiengana. Dena den bazkide izateko edonork izan dezake aukera inprimaki bat bete ezker (kultur etxean aurkitu daiteke informazioa eta inprimakiak bazkide izateko). Guretzako garrantzitsuak dira bazkideak, bai beraien iritziak edota ideia berriak jasotzeko, beraien partehar-tzea areagotzeko, eta elkarteari babesa eman ahal izateko. Laster egin-gu dugu beraiekin 1. biltzarra, bertan, aurkeztutako egitasmoak aztertu eta aurrera jotzeko babesa jaso beharko dute.

Zein ekimen burutuko dituzue 2004. urte honetan?

Aurten bi lan ezberdinetan saiatuko gara bereziki. Alde batetik lehendik egiten ziren hainbat ekimen eraberritzen eta indartzen, eta bestetik ekimen berriak proposatu.

Lehenengo gai helduta, hor ditugu erraldioen konpartsa, gure ustetan indartu beharreko ekimena da, elementu berriak sortu, bizitasun gehiago eman, eta jende berria erakarri. Era berdinean hor dago "mikologi astea" bultzada bat behar duen ekimen polita eta erakargarria.

"Iñaki Beitia" izeneko mendi martxa arrakastatsuan ere jarraituko dugu gure babesa eta laguntza eskaintzen.

Urretxuko jaietan ere hainbat ekimen antolatu eta besteetan parte hartzen dugu eta zentzu berdinean jarraitzeko asmoa dugu. Gai honi buruz, gure ustetan jaietako hainbat elementu eraberritze eta indartze prozesu berri baten beharra dute.

Para la revitalización de nuestro pueblo, es indispensable apostar por la participación global de sus propios habitantes en la vida diaria municipal, en todo sus aspectos

Aurrera begira, urtean zehar herrian ospatzen diren jai ezberdinetan partehartzeko asmoa dugu (ihauteriak, olen-tero, san Juan, ...)

Eta ekimen berrietaz, zer?

Haurten ekimen berezi batean jarri ditugu gure asmoak, hau da, NAFARROARI buruzko ekimen monografiko bat: "NAFAR AROA" leloa izango duen ekimena, alegia.

Ekimen honen helburua herrialde zaharraren errealitatea gure herriari gerturatzea eta azaltzea da. Geografikoki hain gertu dugun herrialdea eta arlo bazueta hain urruti gertatzen zaiguna ezagutzeko parada izango dugu, bere egoera soziala, kulturala, politikoa, lurraldetasuna, etabar...

Horretarako Nafarroako hainbat kultur elkarte ezberdinekin bildu eta gero (Orreaga bilgunea, Nabarraalde, Beterri,...), hauen laguntzarekin batera, ekimen hau burutzeko aukera emango digun egitaraua bete ahal izan dugu.

Amaitzeko aipamen berezirik?

Ba zerbait aipatzekotan, eskaera bat luzatu nahiko genieke bertako herritarrei. Gure ekimenetan ez ezik herrian antolatzen diren ekimen ezberdinetan partehartzeko, bai ideia berriak proposatu, bai ekitaldietara joanez, baita antolaketan lagunduz,... azken batean herriari bizitza emango dion odola herritarren zainetatik irten beharko da,...bestela gainbera. Horretarako noski, ezinbestekoa iruditzen zaigu udal-txetik apustu zuzena eta erreala egitea herritarren parte hartzearen alde, bere laguntza eta baliabideak herritarren eskuetan jarriaz. ■

“LEKIAO quiere ser un revulsivo para fomentar la defensa del patrimonio cultural de nuestro pueblo, así como la divulgación de nuevas actividades.”

Miren Castillo

E G I T A R A U A

Maiatzak 24, astelehena
Ekainak, 6 igandea

Erakusketa iraunkorra: NAFARROA

Urretxuko Juan de Lizarazu Aretoa
-Nafarroari buruzko panel didaktikoak, historia, pertsonai garrantzitsuak, Gamazada, argazkiak...

Maiatzak 20, osteguna

Hitzaldia:

- NAFARROA OSOA
- Nabarraalde Aurkezpena
(Gaizka Aranguren)

Urretxuko Kultur Etxean, 19:30tan

Maiatzak 27, osteguna

Hitzaldia:

- NAFARROA GARAIA
ETA EUSKARA
(Erlantz Urtasun)

Urretxuko Kultur Etxean, 19:30tan

Ekainak 1, asteartea

Diaporama:

- NAFARROA

Urretxuko Kultur Etxean, 19:30tan

Ekainak 3, osteguna

Mahai inguru:

- NAFARROA EGUN

Urretxuko Kultur Etxean, 19:30tan

Maiatza bukaera, ekaina hasieran
(data zehazteke)

Irteera (asteburu pasa):

- Erribera ezagutuz
(Tutera, Bardeak)

Uztailak 18, igandea

Irteera:

- BAZTANDARREN
BILTZARRA

Urriak 17, igandea

Irteera:

- NAFARROA OINEZ
(Lizarra)

KAIXOKO 25. URTEURRENA: Aste Santua Urretxun

Irakurle, urte honen bukaeran Kaixoren urtebetetzea izango da, 25 urte beteko ditu, hain zuzen ere, gure aldizkariak. Horregatik pasa berriak diren Aste Santua eta Pazkoa, Urretxun une hartan nola ospatzen ziren jakiteko On Santiagorengana jo dugu.

Orrialde hauetan, besteak beste, gure Parrokiak Garizuma, Aste Santu eta Pazkoarekiko aldakuntzak izan baditu, beraien zergatia jakin nahi genuke.

Argiketa hau lortzeko apaiz batengana jo behar eta adinean aurretik doarengana hurbildu gara: On Santiagorengana. On Santiago Garmendia Lazkaon jaio zen 1921an, apaizagintza Gasteizko Seminarioan ikasi zuen, eta 1950. urtean Urretxura etorri zen laguntzaile moduan. Ondoren 1965-1985 bitartean Bikario izan zen eta 1985. urtez gero jubilaturik dago. Berak, deritzaigunez eta 54 urte gure artean daramatzanez, oroi-mena ahitzen dijoakiola badio ere, aldaketa berezienak inork baino hobeki xehakatu diezaizkiguke.

Besterik gabe, On Santiagori galdera zuzentzera noa:

Kaixo: Azken hogeitabost urte hauetan orokorrean Urretxuko herrian aldaketa eta berrikuntza asko ikusi al dituzu?

Santiagook: Bai, asko eta onak. Lehendabizi gure kaleak, enparantzak, solasguneak... txukun eta garbi.

Bigarren etxegintzan. Zenbat ateberrri zabaldu diren! Batez ere kontutan hartzen badugu ez dela erreza Urretxun, etxe berriak eraikitzeko toki zabalak aurkitzea. Gipuzkoa menditsua da. Badiu, ordea, gure mugartean ez bezela, ibar, zelai eta ordekak. Urretxu, berriz, Irimo egalean kokatua dago. Hemen etxeak eraikitzen hasi aurretik, ondeamakinak lan asko egin behar izaten dute. Hara, Matxinporta gunean, jaso dituzten eta bukatzeaz daukaten sailarekin, agian merkeago eta lan arisku gutxiagoz emango diote bukaera.

K:Haurtxo, gaztetxo eta gazteen hezkuntzarako sortu dituzten zentruetaz, zer deritzaizu?

S: Nik Urretxun daramatzaten 54 urteetatik, azkenengo 35-25 urteetan, hezkuntzarako eraiki diren zentruetaz, hauxe da nere iritzia apala: Ez Urretxu bakarrik, Urola Garaia oso ondo hornituta dagoela. Gaur egun ikastetxe hauek gehiengo bat Urretxun kokatuak badaude ere, berauen zerbitzua Mankomunitate osoari dagokio.

K: On Santiago, zure arlora, kristau fede arlora jotzean, hauxe duzu

lehen galdera: Garizuma, Aste Santu eta Pazkoa orain dela gutxi izan dira. Nola ikusten duzu kristau-herriaren partaidetza?

S.: Portzentai orekatu bat ematea zaila da. Baina orokorrean gure Kristauherria, kristautasunak eskeintzen duen Kristoren Sabazio bidetik, desbideraturik dabilela...

Erantzun orokorra ematean, salbuespenak ere egin behar dira. Eta aitortu beharrekoa da, dena ez dagoela galdurik. Erreferentzia batzuk emateko, oraindik Elizaz eskontzen diren bikoteak badira. Euren haurrak bataiatu, Lehenengo Jaunartzerako presta daitezen katekesira bidali eta abar. Egia da eta esan beharrekoa, guraso hauen artean badirela Kristau moduan bizitzen ahalegindu eta seme-alabak fedean ezte saiatzen direnak. Baina egia da baita ere, -geu gara, esatera noanaren, testigu-, askoz gehiago direla, beren buruak kristautzat hartu arren, zehastasunik gabeko fede nabar batean bizi diren kristau epelak.... Elizaz eta Jainkoaz, poliki-poliki ahaztu, eta gaurko mundu berriaren hatzaparretan erori dira.

K.: Nondik eta nola heldu da hemen aldarrikatzen genuen “euskaldun fededun” esaldi hura barreiatu duen “virus” pozointzua?

S.: “Mutilak lo zudelarik, etorri zen are-
rioa eta gari artean iraka erein eta hala
alde egin zuen.” Orain urte gutxi arte
erlijiositasuna gure bizitzaren muinerai-
no sartua zegoen; baina, kristau gizar-
tearen eta kulturaren babesa galdu egin
duenean, erlijiositasunak ere galdu egin
du lehengo nagusitasuna gaurko gizar-
te honetan. Mundu sekularizatua bizi
gara eta, gaur egun, federik eza da
nagusi, inguratzen gaituen bizi-giroan.
Jainkoa, Eliza eta elizkizunak soberan
ditugu. Nere adinekoek haurtzarotik
ikasi genuen errezatzen. Gaurkoak
telebista eta Interneta manejatzen.
Jesusen Piztuera, Pazko igandez, goi-
zeko 6retan ospatzen genuen.

K.: Adinekoek entzuten zaie garai zaharreko Aste Santua herrikoia goa zela. Berrikuntza handiak egin da zirene?

S.: Bai, handiak eta beharrekoak izan
ziren eginiko aldaketak. Lehenago egin
behar zirenak.

Elizaren jarduera mantxoaz kezkatzen
diren zenbat elizgizon adituak,
kristau laiko teologi eta Elizaren jar-
duera historia astirotsua ezagutzen
dutenak... Elizaren burukideei dei
zehatzak luzatu arren, giza historiaren
gertutik jarrai dezaten, alperrik izan da.
Elizak, bi mila urte betetzear zijoala,
bai Eliza katolikoak, adibidez, bere lati-

nazko hizkuntza bakarrean, munduan
lau haizetara zabaldu zirenden katoli-
koei, liturgi ospakizunak erabiltzea
beharturik zeuzkan. Zalantzarik gabe
benetan aspergarria gertatzen
zen...Meza, Bataioa..., latinez!

K.:Eta nola edo nor izan zen lotura hori askatu zuena?

S.:Entzutetsua izan genuen eta dugun
Aita Santu Joan XXIII.-k, mundu guztiko
Gotzaiak Vatikanoko II. Kontziliara deitu
zituenean (1962-1965). Liturgiari erai-
kuntza berri bat egin zioten. Eta erai-
kuntza honek ekarri zigun herrialdeek
beraien hizkuntza liturgia erabiltzea.

K.: Hortik etorri al zen, adibidez, gure aitona-amonek gogoan dituen Aste Santuko elizkizun eta ohituren aldaketa?

S.: Bai, Aste Santu eta urtean zehar ditu-
gun liturgia ekintza guztien bideratzea.

Kristauok, Jaunaren Nekaldi eta
Piztuera Pazko-lrumena ospatzen dugu-
nean, gogoan ditugu Jesusen utzi zigun
Agindu Berria. Hitzaldiak ez beste latinez
entzuten genituen kristau-herria hutsean
geratzen zelarik. Orduan asmatu zuten,
garaiko elizgizonak eta kristauak, late-
razko ospakizunak ahal zena laburtu eta
Herri-soilak Jesusen Nekaldi eta
Heriotza irudietan oroitartzea.

Hortik sortu ziren prozesioak,
Jesusen jasan behar izan zutenen
ahal zen kupigarriena antzetzuz. Pasio
irudiak Jesusen Nekaldi eta Heriotzari
zegozkionak: zigorkatzen, gurutzepel-

an, gurutzepel bizkarrean. Beronika,
Maria Madalena, Ama Doloretakoa.
Jesus hila, Ostiral Santu egunean
noski, hilobi apainean. Erromatar
gudari taldea, erdian kapitaina, urratsa
ez galtzearren “iskierda, derecha” ohi-
katuz, tanbor erritmoarekin batera.
Abesbatza eta Musika taldea, aldizka
abesbatzak miserere, musika taldeak
hileta eresia....

Ostiral Santu eguneko prozesioa
unkigarriagoa egiten saiatzen ziren....
Aldez aurretik elizan, Jesus hilaren
Gurutzeko heriotz emankorra hitzaldi
gartsu batean sermolariak eliztarrei
adieratzen zien. Berrogei bat minutuko
hitzaldia. Jarraian Jesus Gurutzetik jeit-
zi zuteneko gertakaria antzetzuten zen.
Ekintza sinboliko hau... nahiko antzerki
gertatzen zen. Ondoren lau gizonen
hartzen zuten Jesus hila hilobi ederre-
an eta prozesioarekin bukatzen zen
egun hontako ospakizuna.

K.: Eta “estilo” honetako zuk ezagutu al duzu?

S.: Bai, orain 40-41 urte D. Nikolas
Madinabeitia Erretore zela, apaiz
laguntzaile D. Manuel Beraza,
Santiago Garmendia eta D. Pedro
Saberrri, azkenengo aldiz egin genuen,
Urretxuko gure Parrokian, Jesus
Gurutzetik jeisteko “drama”. Ostiral
Santu arratsaldeko hau zen lrumen
Santuko elizkizun arrakastatsua.

Jesusen Piztuera, Pazko igandez,
goizeko 6retan ospatzen genuen. Ez
zuen tamalez, eleiztar kopurua mardu-
la biltzen bazen ere, Ostiral Santuko
Heriotzaren arrakastarik....
Gure orduko eleiztarrak
oraindik ez zuten ulertu Paulo
Doneak diona: “Izan ere hilak
bizten ez badira, Kristo ere ez
da biztu. Eta Kristo biztu ez
bada, hutsa da zuen sinista.
Baina ez! Biztu da Kristo
hilen artetik. Kristorengan
bizia izango dute guztiek”.

Eta gaurkoak ulertuko ote
dute.....■

M.ª Carmen Viedma

Orain dela 25 urte Urretxun ez ziren
horrelako irudiak ikusten

Argazkia: J. Aguadoren artxibotik

Ezagutzen duen orok ongi dakien bezala, Ramon Esnaolak musikari lotuta pasa du bere bizi osoa. Flautina, flauta, klarineta, saxofoia, txistua, pianoa eta biolontxelo jotzeko gai da eta asko daki musikaz. Horrez gainera pieza ugari konposatu ditu, horietako asko azken hilabete hauetan. Aitzakia horrekin bere bizitzako pasarteak gogoratze aukera izan dugu.

RAMON ESNAOLA: he disfrutado mucho con la música

Nos recibe con los brazos abiertos en su casa, un lugar lleno de recuerdos de sus 87 años y de su vida como músico. Está dispuesto a narrar su fructífera vida, sus andanzas en la Guerra y su pasión por la música. Porque Ramón Esnaola siente pasión por la música.

Comenzamos a hablar de todas las obras que ha compuesto Ramón a lo largo de todos estos años. Son en total 37 piezas: 34 de ellas para txistu, una dedicada al Taller de Música de Urretxu, otra a la coral Goi Argi llamada Aurrera, y por último, una más dedicada a Jose Mari Gorrotxategi, el que fuera su predecesor como director de la banda de Legazpi, y que lleva como título el nombre del pueblo.

Algunas de estas obras han llegado a tener una gran relevancia en el pueblo. Es el caso de la dedicada a Legazpi. Miguel Ángel Burgera le puso letra y hoy por hoy se ha convertido en el himno del pueblo. Cada año lo interpreta la banda de Legazpia en las fiestas de Santa Cruz, con el acompañamiento de la coral del municipio.

Es curioso además, que la mayoría de las piezas que ha creado Ramón Esnaola llevan el nombre de un lugar de Urretxu, de caseríos o de alguna persona a la que ha conocido a lo largo de su vida. La primera que compuso

“Egin dituen pieza gehienei Urretxuko edo inguruetako lekuen izena jarri die”.

fue Goiko Kale, la calle en la que nació. Después vinieron Urretxu, Ipeñarrieta, Irimo, Lizarriturri, Santa Cruz, Zabaleta, Irigon, Ertxolegi, Cándido, en honor a Cándido Beristain, y muchas más.

Sin embargo, él deja bien claro desde el principio que sólo crea la base, la melodía. “Tras jubilarme, estudié piano tres años con Mila Osinalde, pero no lo suficiente como para armonizar”. La mayoría de las piezas las han armonizado Cándido Beristain, Jesús Castillejo, Xabier Barriola, Joxe Mari Lasa, Ibon Garmendia y Jose Inazio Ansorena.

Ramón Esnaola ha realizado una gran labor como compositor, pero no solo eso. Empezó a estu-

diar solfeo a los 6 años y entró en la banda de música de Beasain, donde se había trasladado su familia, a los 10. Ese fue un año importante para él. “Empecé a tocar el flautín en la banda, hice la comunión y empecé a trabajar ocho horas en una cestería.” Desde entonces no paró.

Ha sido miembro de la Banda de Música de Zumarraga durante 61 años, miembro de la Banda de Legazpi y también del Taller de Música de Urretxu. En los últimos años fue el director de estas dos últimas formaciones. Asimismo, durante algunos años tocó en las orquesta Bolero, Beotibar y más tarde la orquesta Urola. Y a todo eso hay que sumarle las ocho horas diarias que trabajaba en la fábrica. A la pregunta de cómo se puede llegar a hacer todas estas cosas responde claramente: “fácil, haciendo”.

Muchos de nosotros conocíamos a Ramón porque lo hemos tenido como profesor, ya que desde el nacimiento de la Escuela de Música Secundino Esnaola estuvo enseñando solfeo y txistu durante 11 años. No obstante, en años anteriores también se dedicó a instruir a los chavales en el mundo de la música, enseñándoles el txistu, el clarinete o el saxofón.

Y es que, muy poca gente podrá alardear de poder tocar varios instrumentos. Ramón es uno de ellos. A lo largo de su vida, ha tocado en público el flautín, la flauta, el clarinete, el saxofón y el txistu, ha aprendido el piano y el biolonchelo; e incluso en alguna ocasión ha tenido que tocar la guitarra con la orquesta.

En el caso del txistu él afirma que tuvo un profesor de lo más peculiar: el propio Ramón Esnaola. “En aquella época Pascual Ocariz, Tximista y San Pedro eran los txistularis oficiales en Zumarraga. José Tellería, que tocaba el clarinete conmigo en la banda, me comentó que si cualquiera de ellos fallaba algún día el txistu se perdería en el pueblo. Le contesté que iba a empezar yo. Así que un sábado me fui a Casa Erviti de San Sebastián y me compré un txistu y un método. Así empecé.”

Pocos años más tarde le tocó sustituir a Pascual Ocariz en la

Ezpatadantza el día de Santa Isabel. “No sabía las piezas y no había partituras, así que el dantzari Txato Odriozola tuvo que cantarme las melodías para que yo las apuntara. Y la gente bailó igual igual, así que no salió tan mal”. Lo primero que hizo tras aprender, fue enseñar a tocar a sus dos hijas y cinco sobrinos. “Eran siete primos tocando el txistu en la calle. Luego, con el tiempo, lo fueron dejando”.

Gerra Zibilaren garaian 7 urte pasa zituen frontearen edo preso

Tan solo ha habido una época en la que la música desapareció de la vida de Ramón Esnaola, la Guerra Civil. “Pocos meses antes yo quería ir voluntario al ejército. No porque quisiera ser soldado, sino porque de esa manera tenía la oportunidad de estudiar música en el Conservatorio de San Sebastián. Lo tenía todo preparado, pero estalló la guerra. Entonces fui como voluntario al Batallón Loyola. Meses más tarde, los nacionales me hicieron preso en Limpias Cantabria y estuve hasta el año 43 en campos de trabajo, construyendo carreteras y pistas de aviación. No he visto tantos piojos, ladillas, sarna, etcétera en mi vida”.

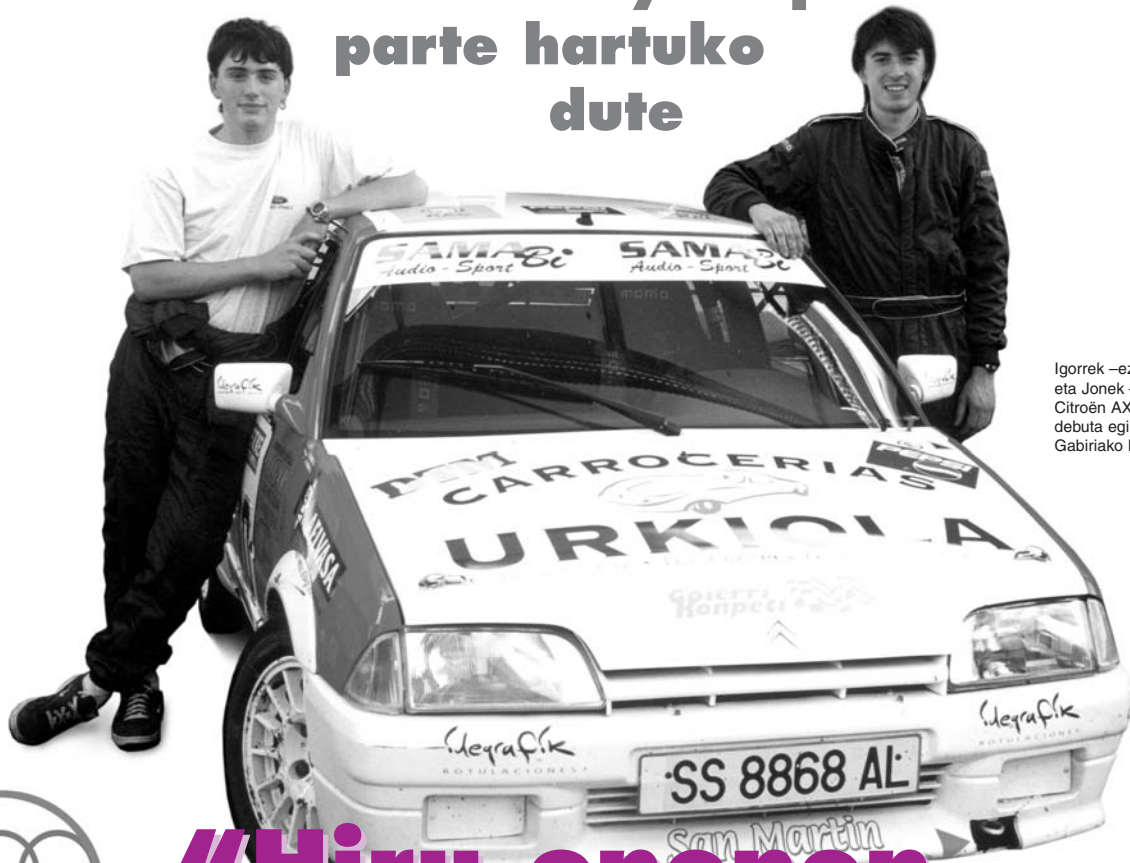
Nada más volver a casa, comenzó su actividad en la Banda de Zumarraga y más tarde también en las orquestas, amenizando bodas, fiestas y demás eventos. “Me sacaba mis buenos dineros con la orquesta y los tiempos eran muy difíciles. Me acuerdo un día, cerca del año 1950, fuimos a tocar a la boda de la hija de un señor muy rico, que había llegado recientemente de América. En aquella época nos pagaban unas 100 o 125 pesetas por actuación a cada uno, pero como aquel hombre era muy rico, uno del grupo le pidió 2000 pesetas (400 para cada uno). Para el americano no debía ser mucho dinero porque nos pagó 450 pesetas a cada uno.”

Entre orquestas y bandas Ramón tenía todas las horas de la semana ocupadas con actuaciones y ensayos. Y además ha dado clases y ha compuesto piezas. No se puede decir que tuviera mucho tiempo libre para él mismo. Pero le daba igual. “Me gusta mucho la música. He disfrutado mucho”. Ahora que su salud no le deja continuar con toda esta actividad, se dedica a guardar todo tipo de recuerdos, coleccionar monedas, sellos y vitolas de los puros, y a contar su experiencia a todo el que quiera escucharle. ■

Agurtzane Aramendi

Izagirre anaiek, Jon eta Igor, Citroën C2 Rally txapelketan parte hartuko dute

Igorrek –ezkerrean-
eta Jonek –eskubian-
Citroën AX honekin
debuta egin zuten
Gabiriako Rally-sprintean

“Hiru onenen arteon gelditzea da aurtengo helburua”

Los hermanos Izagirre, Jon –piloto de 26 años- e Igor –copiloto de 21 años- participarán este año en el nuevo campeonato organizado por Citroën para vehículos C-2. Tras ganar el año pasado la Copa RAC y quedar séptimos en la Copa Saxo a nivel estatal, fijan ahora su objetivo en el podium, en poder estar entre los tres primeros.

Con las miras puestas en el inicio del campeonato, el 28 de mayo en Ourense, están centrados en la puesta a punto del nuevo coche.

Duela lau urte hasi ziren Rally-sprintetan parte hartzen. Izagirre anaiek dira, Jon, autogidaria, eta Igor, kopilotua. “Aitarekin joaten ginen lasterketak ikustera, etxeko lana kotxe-ei lotuta denez –Zumarragako Garaje Ford San Martinen- afizioa sortzen da” dio Jonek, zaharrenak. Citroën AX erosi zuten orduan, garajejan prestatu

eta lasterketetan hasi ziren. Igorrek gogoan du: “2000ko otsailaren 27an Gabiriko Rally-sprintean egin genuen debuta, hasieran ikasteko asmoz, gero txapelketa joan ahala, junior mailako txapela lortzeko aukera genuenez, denboraldi bukaera “a tope” egin eta txapelketa eskuratu genuen”. “Kotxe gogorra zen AXa –dio Jonek-, bi urte-

tako lasterketa guztiak amaitu genituen, ez potentzia handikoa, baina bai fidagarria”. Hurrengo urtean, 2001ean, kotxea hobetu zuten eta ‘Clase 1’ mailan zazpigarren geratu ziren, “oso emaitza ona”.

2002an kotxez aldatu zuten Copa Saxon parte hartzeko.

Bigarren postua lortu zuten urretxuarrek. Eta iaz 'Copa RAC Vasco-Navarro' irabazteaz gain, estatu mailako txapelketan zazpigarren geratu ziren.

Urtez urte Rallyetan egin duten ibilbidea konfirmatu dute Izagirretarrek. Bide horrekin jarraitzea nahi dutenez, aurten beste erronka bati ekingo diote. Citroën Saxo bertan behera utzi eta C2 mailan arituko dira. Txapelketa berria da eta auto-gidari bakoitzak kotxe eta prestazio berdinak izango dituzte. Gaur egun kotxea preparatzen dihardute, maiatzaren 28an, Ourensen ahalik eta ondoen aritzeko.

"Txapelketa honetan parte hartzen dugunok kotxe bera dugu, hau da, C2a, eta kotxeak dituen prestazioak berdinak dira, 'kit' bera dute, horregatik ilusioz beterik gaude, guztiok hutsetik hasiko garelako" komentatzen digu Jonek.

Kotxea ondo prestatzea da Izagirre anaien asmoa. "Orain arte kotxe berriekin ondo moldatu izan gara, prestakuntza garajeen egiten dugu eta hori guretzako abantaila da" dio Jonek, gainera bertan egiten du lan. Horrelako txapelketa batean aritzeko baliabideak ezinbestekoak dira. Igorrek azaldu digu: "publizitateari esker eta sariekin urte bukaeran zorrik gabe iristen gara, horretarako 6-7 onenen artean egin behar dugu eta horri gehitu behar diogu, mekanika kontuak gure garajeen egiten ditugula, karrozeria Urkiolak egiten digula, Marques de Tamarésekin babesten gaituela, eta guk urteko oporrak uzten ditugula bertan". "Gainera esker-erak lagunak datozen gurekin asistentzia egitera -dio Jonek-, Iñigo legazpiarra eta Adunako Txema eta Marti, fijoak dira hauek".

Kopilotuaren garrantzia

Igorrek kopilotu lanak egiten ditu. "Berak esaten duena egiten dut

nik, abiadura bizian goaz eta aginduak jarraitu behar" dio Jonek, "kopilotuaren betebeharra oso garrantzitsua da, ia erdia, notak irakurtzeaz gain, kontrola, asistentziako denbora... hori dena berak egin behar du". Loreak itzuli dizkio Igorrek: "Piloto batek edozein kopilotuarekin egin dezake lan ona eta aldeantzez zailagoa da".

Kotxea prestatzeaz gain, entrenamenduak egiten saiatzen dira. Ezezaguna duten bideak egiten dituzte notak hartzeko, metodologia eta hitzak finkatzeko. "Gu ez gara zirkuituetan ibiltzen eta entrenatzea zaila da, ez baitugu ezer, gehienetan entrenamendua lasterketa da" diote. "Besoak indartzeko, bolanteari indarrez eusteko eta errelejoekin jokatzeko, frontenisa egiten dut eta, horrez gain, footina" azaltzen digu Jonek, pilotoak. Zer edo zer hobetzekotan biak ados daude, "erregulartasuna, oso ondo hasten ditugu lasterketak, agian ondoegi, erritmoa mantentzea falta zaigu, hobeto dosifikatzea".

Azkenik, segurtasun neurriak oso onak direla argi nahi dute. "Kotxeak oso ondo prestatuak daude istripuei eusteko" azpimarratzen dute, baina zera esan nahi diet ikusleei "errepideetan hobeto kokatuta egon behar dute, askok gurekin gehiegi fidatzen dira eta egon behar ez diren lekuetan jarri".

Asteartean hasten da larunbateko lasterketa

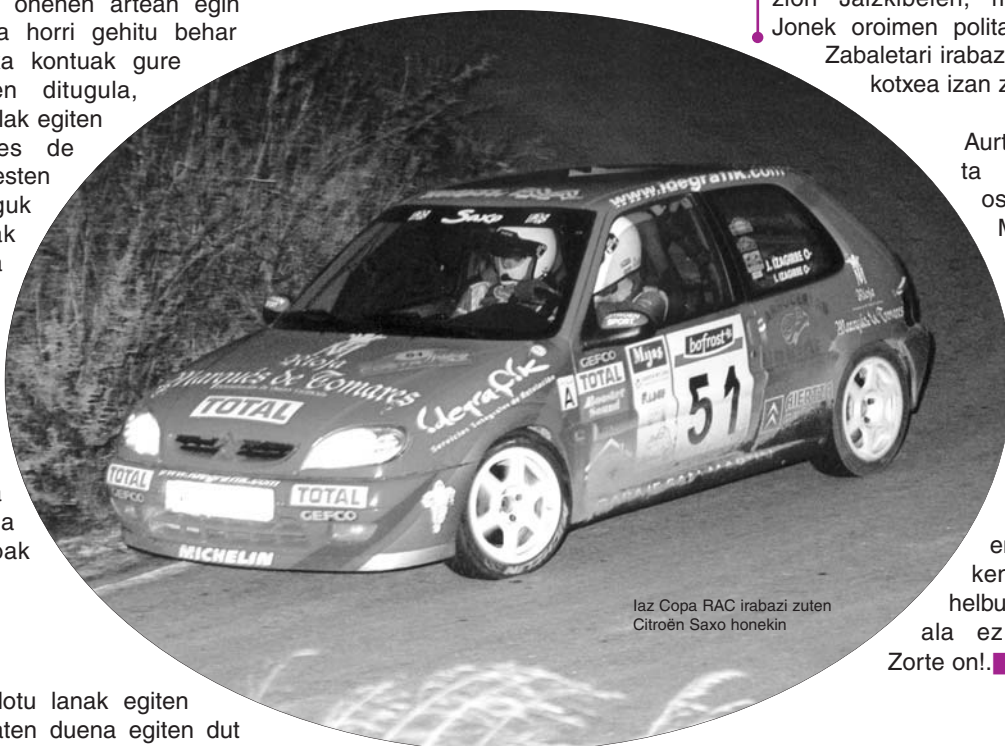
Estatu mailako frogak Euskal Herrikoak baino luzeagoak eta gogorragoak dira. "Lasterketa goizeko 7etan hasi eta, agian, gaueko 10etan bukatzen da, batez ere, oso luzeak direlako eta zati asko dituztelako, erlojupeko 200 kilometro hartzeko, 600 inguru egin behar ditugu" komentatzen du Igorrek.

Lasterketa larunbatean izaten bada, Izagirre anaiak asteartean hasiko dute lana. Astearte eta ostegunetan tramoak ezagutu eta notak hartuko dituzte, guztira lau pasada egiteko aukera dute ordutegia mugatua bada ere. "Lan hau -adierazten du Jonek- oso garrantzitsua da, azkar joateko nota onak hartu behar ditugu, kotxea hobetzea baino garrantzitsuagoa da". "Bi kuaderno betetzen ditut lasterketa bakoitzean" dio Igorrek.

Gabiriko Rally-sprintean egoteko aukera ere izan zuen Igorrek, Mitsubitshi bateko kopilotu lanak egin zituen bigarren postua lortuz. "325 zaldi ditu, gureak 125, eta nabaritzen da" azaltzen du Igorrek. Jonek frogatu zuen bai Mitsubitshi bat, euripean izan arren, Aitor Zabaletari aurrea hartu zion Jaizkibelen, manga irabaziz. Jonek oroimen polita du, "izan ere, Zabaletari irabazi zion lehenengo kotxea izan zelako".

Aurten C2 txapelketa 10 lasterketaz osaturik dago. Maiatzaren 28an Ourensen hasi eta, besteak beste, Asturias, Aviles eta Cadizen izango dira lasterketak. Izagirretarrek sei frogetan hartuko dute parte, emaitzik txarrean kenduta, azaroen helburua lortu duten ala ez jakingo dute. Zorte on! ■

Jabier Otermin

Iaz Copa RAC irabazi zuten Citroën Saxo honekin

Lehiaketak 2004

Azkeneko urteotan bezalaxe, aurten ere Urretxu eta Zumarragako udalek hainbat lehiaketa antolatu dute elkarrekin

XVI Pintura Lehiaketa

Nahi duten margolari guztiek izango dute aukera gai eta teknika askea izango dituen lehiaketa honetan parte hartzeko. Pinturei jarriko zaien baldintza bakarra 130 x 97 zentimetrotako neurritik gora ez pasatzea izango da. Hiru sari banatuko dira: 1.000 izango da lehenengoa, 600 bigarrena eta 400

herriko lan onenari emango zaion saria.

Lanak irailaren 10a baino lehen aurkeztu behar dira Urretxuko Kultur Etxean. Epaimahaiaren erabakia urriaren 2an emango da jakitera Zumarragako udalean egingo den ekitaldi batean. Ondoren, lanak Juan de Lizarazu aretoan jarriko dira erakusketan urriaren 10a arte.

Lore Sariketa

Herriko balkoi, leiho eta baserrieta-ko sarrerak apaintzen dituzten loreak zainduz Urretxu eta Zumarragari itxura atseginagoa ematen dioten bizilagunak saritzeko asmoarekin, eta aldi berean ohitura on hori herritarren artean zabaltzeko nahian, Urretxu eta Zumarragako Udalek LORE SARIKETA antolatu dute.

Epaimahaiak leiho, balkoi eta baserrien sarreretan jarritako loreak ikusiko ditu uztailearen 5etik 9ra bitartean, eta lore apainketa ederrenak saritzen saiatuko da.

Iparragirre Literatur Saria

Lehiaketan nahi duten guztiek hartu dezakete parte. Bakoitzak gehienez bi lan aurkeztu ahal izango ditu hizkuntza bakoitzean, euskaraz zein gazteleraz, eta arlo bakoitzean, narratibetan zein poesian. Gaia librea izango da arlo guztietan.

Narratibako lanak 6 eta 12 folio artekoak izan beharko dira, DIN A4 neurrian eta alde batetik idatzita. Poesian 200 lerrotik gorako lanak soilik onartuko dira. Horrez gainera, argitaratu eta saritu gabeak izan beharko dute.

600 eurotako saria emango da hizkuntza eta arlo bakoitzean. Sari banaketa 2004ko urrian egingo da. Lanak eskuan eraman zein postaz bidali daitezke ekainaren 25a baino lehen bi helbide hauetara:

Kultur Etxea

Iparragirre Saria 2004
Jauregi kalea, 19
20700 Urretxu

Zumarragako Udaletxea

Iparragirre Saria 2004
Euskadi enparantza 1
20700 Zumarraga

Urretxu eta Zumarragako Argazki Lehiaketa

Bi udalerrien artean antolatzen dituzten ekintzetako bat da lehiaketa hau ere. Parte hartu nahi duen pertsona orori zabaldua dago, eta gaia zein teknika partehartzaileak nahi duena izan daitezke. Argazki digitalak ere onartuko dira.

Lehiaketa bi ataletan banatuko da; koloredun argazkietan eta zuri-beltzeko argazkietan. Hori bai, lehiakide bakoitzak gehienez lau argazki aurkeztuko ditu eta aurrez beste inon saritu gabeak izan beharko dute.

Argazkiak 30x40 zentimetroko kartulina finezko euskarrian aurkeztu behar dira. Argazki paperaren eta irudiaren neurria bakoitzak nahi duena izan daiteke.

Sariak 250 eta 90 euroren artekoak izango dira atal bakoitzean. Herriko lan onenak 100 eurotako saria jasoko du.

Interesa duenak irailaren 10a baino lehen aurkeztu behar ditu lanak Zumarragako udaletxean. Sarituen izena urriaren 2an jakingo da, Zumarragako udaletxean egingo den ekitaldian. Hil horren 2tik 10era argazkien erakusketa izango da Zumarragako Itarte Etxean.

Kultur Etxea

Iparragirre Saria 2004
Jauregi kalea, 19
20700 Urretxu

Zumarragako Udaletxea

Iparragirre Saria 2004
Euskadi enparantza 1
20700 Zumarraga

Agurtzane Aramendi

Laburrak

SCHWARZENBRUCKERA BIDAIA

Joan zen apirilaren 21ean Pello Gonzalez alkatea eta Jabier Otermin, Kultura eta Euskera Batzordeburua, Alemaniara joan ziren Schwarzenbrucketik iritsita-ko gonbidapenari erantzunez. Hemengo ordezkariak Urretxuri buruzko hitzaldi bat eman zuten bertan, eta Schwarzenbrucken eta Urretxuren artean dugun anaikidetzari buruz ere mintzatu ziren. Bertaratutakoak interes handiz jarraitu zuten hitzaldia eta Euskalerrriaren egoera politikoaz ere galdetu zuten. Horrezaz gain hango udalak Agenda 21 arloan egindako lanak ere ikusi zituzten eta etorkizunean plangintza amankomunak lantzeko aukera ere aztertu zuten, horrela europar fondoak eskuratzeko aukera izan bait zitekeen. Orokorrean oso harre-rra ona izan zuten, eta litekeena da udazkenean Schwarzzenbruckeko ordezkari-tza bat Urretxura etortzea, bi herrion arteko harremani eutsi eta horiek sendotu daitezten.

IÑAKI BEITIA MENDI MARTXA 2004

Honez gero Iñaki Beitia mendi martxako antolatzaileek ondo aurreratuta dituzte antolaketa lanak. Hauexek dira egingo diren ibilbideak. **Ibilbide luzea:** goizeko 6etan irtenda 53,34 kilometroko ibilbidea izango da honako leku hauetatik pasako delarik: Antzuola (231m.), Gorrostarazu (644m.), Santutxu (610m.), Agerreburu (859m.), Aizpurutxo (215m.), Oleta (756m.), Samiño (932m.), Pagotxoeta (766m.) eta Izazpi (971m.). **Ibilbide motza:** goizeko 8etan irtenda 26,79 kilometroko ibilbidea izango da eta leku hauetatik pasako da: Korosko lepoa (784 m.), Arrolamendi (907m.), Deskarga (487m.), Irimo (901m.), Santa Barbara (555m.), Urretxu (350m.), Zumarraga (350m.) eta Antzinako ama baseliza (568m.). Bi ibilbidea Urretxu eta Zumarragako Areizaga-Kalebarren plazan hasi eta bukatuko dira. Izenematea Urretxuko Kultur Etxean eta Zumarragako Kiroldegian egingo da, baita Ostadar M.T.-aren egoitza ere. www.beitia.org webgunearen argibideak jarraituz ere egin daiteke.

IGOR ALUSTIZA SAN VICENTE MARGOLARIA

Batzuk ezaguna izango zenuten; beste batzuk, berriz, ez. Aurtengo martxoan bere mar-goak ikusteko aukera izan genuen Juan de Lizarazu erakusketa aretoan. Gehienak olioz eginda; Juan Mª Navascues maisuaren eragina agerian gelditu arren, 32 urteko gazte honen zazpi urteko jardun serioak eman dion berezko estiloa ere azaltzen zen. Bere irakasleaz hitz egitean errespetua eta miresmena nahasten dira; horregatik ez zaio batere kostatzen koadroak haren ikutua dutela esatea: gaietan, erabilitako koloretan... Igorrek betidanik izan du margogintzarako zaletasuna, Vaquerizarekin ere ikasi zuen...; baina duela zazpi urte hasi zen lan serioa egiten Navascuesekin. Navascues bera Igorren lana ikusten izan zen Urretxun. Gure erakusgela gustatu zitzaion eta bertan bere erakusketa bat egiteko nahia azaldu zuenez, 2005eko urtarrilean gure artean izateko ohorea izango dugu.

“ARGAZKIA” INICIA UNA NUEVA ANDADURA

Tras el cambio de junta directiva de la sociedad fotográfica “Argazkia”, ésta echa de nuevo a andar de la mano de un grupo de jóvenes que se han hecho cargo de la misma, dando así el relevo a aquellos que con mucho trabajo y dedicación han llevado sus riendas hasta la fecha. Nuevas ideas y proyectos para una asociación que este año cumplirá 28 años de vida. Todos aquellos que quieran informarse del nuevo funcionamiento o hacerse socios, pueden acudir los jueves de 7 a 8 de la tarde a los locales que la sociedad tiene en la casa de cultura. Allí estarán encantados de atenderles.

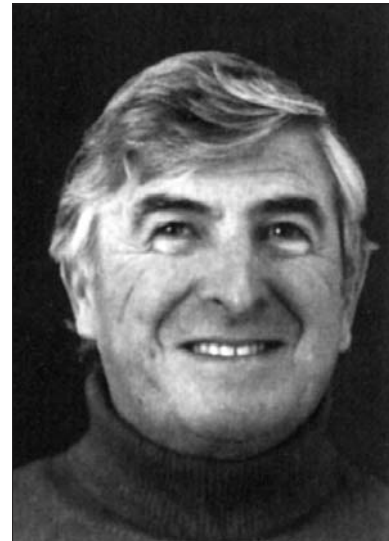
MIREN JOSU ARANBURU ASKATU DUTE

Joan zen apirilaren 6an pasa den legealdian udaleko zinegotzi izan zen Miren Josu Aranburu askatu

zuten, 30000euroko fiantza ordaindu eta gero. Joseba Garmendiak, berriz, Soto del Realeko gartzelan jarraitzen du.

E H N A

Apiriletik aurrera EHNA bideratzeko bulegoak egun eta ordutegi berriak izango ditu. Bulegoa irekita izango da hilaren lehenengo ostiralean, arratsaldeko 6,30etatik 8,30etara eta Kultur etxean dago kokatuta. Eraman beharreko agiriak: errolda agiria, 3 argazki, 15 euro.

IÑAKI LINAZASOROri AGUR

Kaixo hau ixtear geundela iritsi zitzaigun berri tristea: Iñaki Linazasoro idazle eta kazetaria hil egin zen apirilaren 26an, gaixotasun luze baten ondorioz. Orain dela gutxi, martxoaren 27an, Tolosako herriak omenaldi beroa eskaini zion. Udaletxeko areto nagusia txiki gelditu zen jende ugari bildu baizen Iñakiri eskerrak ematera. Horien arten, Urretxuko alkatea, Pello Gonzalez ere gonbidatua izan zen; horrela, Iñaki Linazasorok hain maite zuen Urretxutik ere onspena eta eskerrona jasotzeko aukera izan zuen. Hona hemen ekitaldiaren ondoren Pellori idatzi zizkion lerro batzuk:

“Junto al recuerdo del homenaje que me durará toda la vida, deseo que mi gratitud por su presencia en el acto tan goxua, sea también eterno. Eskerrikasko!.

Recibo con emoción la elegante obra literaria y gráfica del inmortal urretxuano que será un placer leerla y ojearla con patxara.

Besarkada anaikorrena.

Iñaki Linazasoro”.

ESTEBAN LARRAÑAGA, 35 URTE TRIKITIXA BULTZATZEN

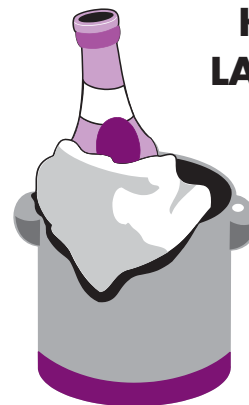
Hainbeste urtez trikitixaren alde lanean jardun eta gero etorri zaio Estebani ondo merezitako omenaldia, berak hain maite duen trikiti mundu berorrek eskaini diona. 2003ko azararen 23an Donostiako Kurasaalean egin zen Nazioarteko Trikitixa Jaialdian Trikitixa Elkarteak omenaldia eskeini zion (elkarteak berak utzitako argazkian, Joseba Tapia Trikitixa Elkarteko lehendakaria eta Esteban bera azaltzen dira). Beste omenaldi bat San Jose egunean jaso zuen Azepeitian, ETBk urtero antolatzen duen trikitixa jaialdian. Duela 35 urte-edo hasi zen trikiti munduan lanean, Jose Mari Iriondorekin batera. Geroago etorriko ziren Trikitilari Elkarteko lehendakari kargua, Arrate Irratiko irratsaioak... eta makina eta makina bat txapelketa, jaialdi eta bestelako "lanak", beti ere helburu bakar batekin: trikitixa eta trikiti mundua bultzatzea. Berak eta bere etxekoek bakarrik dakite ondo zenbateraino maite izan duen eta maite duen soinu txiki hori. Horregatik, Esteban, KAIXOtik ere, BEJONDEIZULA, GURE ZORIONIK BEROENA!

UDAL BATZORDEAK

Udal batzordeak irekiak dira eta herritarrek joan daitezke

BATZORDEA	LEHENDAKARIA	EGUNA , ORDUA eta LEKUA
Hezkuntza, Kirolak eta Gazteria	Jon Zufiaurre	Astelehenak, 18:30 Udaletxea
Hazienda eta Ogasuna. Kontuak eramateko batzorde berezia	Luis Angel Téllez	Astelehenak, 18:30 Udaletxea
Euskera	Jabier Otermin	Asteazkenak, 18:30 Udaletxea
Hirigintza, etxebizitzak, obrak, zerbitzuak eta ingurugiroa	Pello Gonzalez	Asteazkenak, 19:00 Udaletxea
Industria, enplegu eta merkataritza	Bittor Perez	Gai zerrindaren arabera Udaletxea
Ongizatea eta Osasuna	Itziar Agirre	Asteazkenak, 19:00 Udaletxea
Kultura eta Jaiak	Jabier Otermin	Ostegunak, 18:30 Kultur etxea
Nekazaritza eta Baserriak	Anjel Errazu	Hileko 2. Ostegunak, 20:00 Santa Barbara

KAIXOKO LAGUNTZAILE BIRI ZORIONAK

Bai, Kaixo egiten dugunok zorionak eman beharrean gaude, lehenengo eta behin Amaia Aranbururi, bigarren aldiz amatxo izan delako. Otsailean jaio zen bere alaba Uxue (eta noski, zorionak baita Bixenteri eta Udaneri ere). Bigarrenik, Maider Izagirri, joan den apirilaren 24an ezkondu zitzaiguna; orain, Ameriketatik gutaz akordatzan ariko da zalantzarik gabe. Zorionak, Maider eta Mikel, ondo bete pilak itzulerarako....

Irene Calvillo

Kaletxiki

Kaletxiki berritzeko egitasmoa dela eta, Goiko kale (Jauregi kalea) eta Beheko (Iparragirre) kale artean dagoen kaletxo honen historia apur bat jaso nahi izan dugu. Horretarako, Antonio Ayllonengana jo genuen eta berak, artxiboetan oso informazio gutxi egon arren, Kaletxiki izan zenaren aipamen historikoa egin digu.

PLAN DE RENOVACION DE KALETXIKI

Dentro del ya iniciado plan de rehabilitación del casco histórico se encuentra el proyecto para la recuperación de Kaletxiki como espacio público utilizable por todos. Este proyecto se acogerá al plan IZARTU por el cual el Gobierno Vasco financia el 50% del coste total de la obra. Lo que está previsto hacer es:

- 1.- abrir la calle originaria;
- 2.- adecuar el suelo pavimentándolo convenientemente.
- 3.- sanear las fachadas de las casas hasta cierta altura;
- 4.- dotar a la calle de una nueva iluminación, en la línea de la que hay ahora en el resto de la zona;
- 5.- aprovechar la obra para soterrar en la calle algunos servicios.

El proyecto ya se está redactando, de forma que a finales de año se pueda hacer ya la adjudicación de la obra.

Con el nombre de Kaletxiki se conoce el cantón que discurre entre los solares interiores de la villa. Se trata de un estrecho callejón al que no se abría ningún portal y en el que aún quedan restos de los pequeños huertos que tuvo inicialmente. Estos cantones o calles de menor rango que cortaban perpendicularmente las calles principales, servían para dejar un espacio intermedio entre las manzanas de casas y cumplían varias funciones:

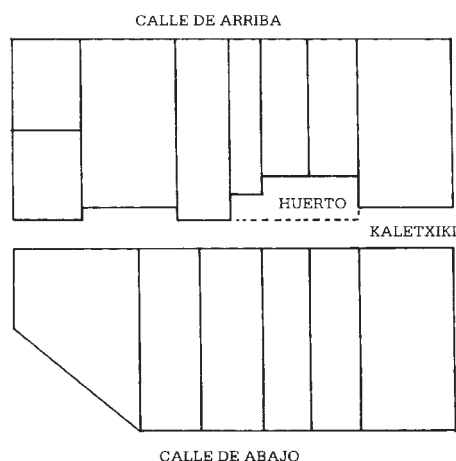
- evitar la propagación de incendios, auténtico azote de las villas medievales, construidas básicamente de madera;
- facilitar la comunicación entre calles;
- favorecer la iluminación de la casa gótica, caracterizada por su estrechez y alargamiento;
- permitir el vertido de aguas (a modo de albañal).

El tránsito por Kaletxiki, hoy prácticamente vedado, era habitual hasta fecha reciente. Según diferentes testimonios recogidos, cuando las alumnas de las desapa-

recidas Escuelas Labeaga acudían los domingos a misa mayor, uniformadas y en filas de a dos, pasaban por dicho cantón para enfilarse directamente hacia la Iglesia.

Algunos vecinos recuerdan el empeño que pusieron en evitar su deterioro, plantando hortensias o adornando con macetas sus fachadas traseras y, hasta hace poco, un bello ejemplar de cerezo florecía donde hoy hay abandono y suciedad. ■

Antonio Ayllón

Kultur Agenda

Hurrengo hilabeteetako ekintzak Urretxun

2004-05-06

Zineklub Butak 21

Alberto Arveloren **“Una casa con vistas al mar”** filmea emango da 21:30etan Zelai-Arizti aretoan maiatzaren 6an.

2004-05-06/23

Luis Lascurain

Entre el 6 y el 23 de mayo se podrá visitar una exposición de este pintor berarés en la sala de exposiciones Juan de Lizarazu. El horario será el siguiente: laborables de 17:30 a 20:30 y festivos de 12:00 a 14:00 y de 17:30 a 20:30. Además en junio habrá un cursillo a cargo del mismo Lascurain en la Casa de Cultura, los días 1, 8, 15 y 22 de junio de 18:30 a 20:30. Inscripciones a partir del 5 de mayo en la misma Casa de Cultura.

2004-05-07

“Sonata segundu batean... eta piku”

T(ARTE)AN taldeak antzezlan hau taularatuko du maiatzaren 7an Zelai-Arizti aretoan. 22:30etan euskaraz.

2004-05-06

Zineklub Butak 21

El 13 de mayo se proyectará la película **“39 escalones”** de Alfred Hitchcock en la Casa de Cultura de Urretxu. La proyección será en formato DVD y comenzará a las 21:30 horas.

2004-05-20

Zineklub Butak 21

Takeshi Kitanoren **“Dolls”** pelikula emango dute maiatzaren 20an bertsiio originalean. 21:30etan Zelai-Arizti aretoan.

2004-05-21

“Natatxa”

Hankatxo Produksioak ofrezkerá la obra de teatro **“Natatxa”** dirigida a los más pequeños. Será el 21 de mayo en la sala Labeaga. El espectáculo comenzará a las 12:00 horas y las entradas se venderán por 4 euros.

2004-05-26 / 06-06

Nafarroa ezagutzen

Lekaio Kultur Elkarteak Euskal Herriko lurralde handiena ezagutzeko ekitaldi bereziak egingo ditu maiatzaren azken astean eta ekainaren lehenengoan. Alde batetik, maiatzaren 26tik ekainaren 6ra erakusketa bat jarriko da Juan de Lizarazu aretoan bertako historia, kultura eta pertsonai nagusiei buruzko xehetasunak ezagutarazteko. Bestetik, Nafarroako historia eta gaur egungo egoera politiko, sozial eta linguistikoa ezagutzeko hitzaldi eta mahai inguruan egingo dira. Azkenik, bi irteera izango dira: Baigorriara Nafarroaren egunean eta Elizondora Baztandarren Biltzarren egunean.

2004-05-28/30

Liburua Plazara!!

Los días 28, 29 y 30 de mayo se instalará un mercado de libros de segunda mano en la plaza Areizaga-Kalebarren. Asimismo, a lo largo de esa semana se realizará una campaña de recogida de libros y se llevarán a cabo tertulias literarias con escritores locales. El viernes, día 28, los niños tendrán la oportunidad de participar en un taller de literatura.

2004-06-05
2004-06-19

Udako gau musikalak

Areizaga-Kalebarren plazan estilo ezberdinetako musikak entzuteko aukera izango da ekainaren 5,12 eta 19an. “Tres Hombres”, “Soul Band” eta “Karidadeko Benta” dira, besteak beste, kontzertuak emango dituzten taldeak.

2004-06-03

Zineklub Butak 21

El día 3 de junio se proyectará la película “Cosas que no se olvidan” de Todd Solond en la sala Zelai-Arizti a partir de las 21:30 horas.

2004-06-04

Zirko tailerra

Etxeko txikienek zirkuko lanak egiten ikasiko dute ekainaren 4an, egingo diren tailerretan, 17:00etatik 20:00tara. Bertan malabareak, zankoak, magia, makilajea, globoflexia, monozikloa eta askoz gehiago probatzeko aukera izango dute. Ekainaren 11an txontxongiloak izango dira, eta 18an dantzaldia 17:00etatik aurrera.

2004-06-25

“Las mujeres de verdad tienen curvas”

La compañía Ados presenta esta obra de teatro el día 4 de junio a partir de las 22:30 horas en el Zelai-Arizti aretoa. Es una obra sobre la situación de varias mujeres inmigrantes que trabajan un taller de costura, tratado con una gran dosis de humor.

2004-06-10/27

Patchwork erakusketa

Harizpi taldeak antolatutako patchwork ikastaroan egin dituzten piezak erakusketa batean jarriko dituzte ekainaren 10a eta 27a artean Juan de Lizarazu aretoan. Aurtengo ikastaroan arrakastaren ondoren, hurrengo urteetan ere antolatzea espero dute.

2004-06-20

Dantzari Txiki

Los dantzaris más pequeños de los grupos de baile de los municipios de alrededor tendrán una cita el 20 de junio en Urretxu. Todos ellos mostrarán los avances que han realizado durante este curso en las actuaciones que realizarán por la mañana y por la tarde. Lurra Dantza Taldea se encargará de la organización del evento.

San Juan Jaiak

Udako solstizioarekin batera iritsi dira berriz ere San Juanak. Bezperan, ekainaren 23an, kalejira egingo dute txistulariek Urretxuko kaleetan zehar biztanleria jaiari parte hartuz. Ondoren, San Juan sua piztuko da Gernikako Arbola plazan. Dantza, musika, bertsoak, kantak, txalaparta eta erromeria izango dira urteko gau magikoena ospatzeko. Biharamunean, egun osoko jaiari egingo da Santa Barbaran. Meza nagusia, herri kirolak, bazkaria eta erromeria dira ekitaldi esanguratsuenak. Aipatzekoa da jeitiserian izaten den giro ona.

Biblioteca en la piscina

Al igual que en años anteriores la piscina descubierta contará durante los meses de verano con un servicio de biblioteca en el que se podrán pedir prestados libros, periódicos y revistas para leer a lo largo de la jornada.

Udaleku irekiak

Uztailan zehar herriko umeek ekitaldi ugari izango dituzte udaleku irekietan: jolasak, irteerak eta abar.

Fiestas de las Estaciones

Alrededor de la festividad de San Cristobal, 10 de julio, se celebran cada año las fiestas de las estaciones. El buen ambiente, la música, las danzas y demás actuaciones llevarán el ambiente a esta zona del pueblo. Cabe destacar la carrera de burros que se llevará a cabo el domingo por la tarde.

Amnistía Internacional

Erakunde honek erakusketa jarriko du Juan de Lizarazu aretoan uztailaren 15etik 31ra bitartean “Giza eskubideak, emakumezkoen eskubideak” izenburupean.

KAIKO GAZTE!

Zumarraga-Urretxuko Eskolarteko XVII. Bertso-Paper Lehiaketa

Irabazleekin elkartu ginen Apirilaren 2an izandako sari banaketarako zerbait prestatzen, irabazleen ordena eta beno, hona hemen eginiko galderatxoak ta haien erantzunak.
Baietz ezagutu!!

A MAILA:

1. saria: Amaia Iturrioz
  2. saria: Imanol Urteaga
  3. saria: Laura Lopez
- Aipamenak: Leire Moro, Antxiñe Aranburu

B MAILA:

1. saria: Manex Mantxola
2. saria: Joseba Angulo
3. saria: Mikel Agirrezabal

A mailan saridunak:

Galderak:

- 1.- Bertsoan bezain onak al zarete ikasten, ligatzen?
- 2.- Eskolan bertsoan. Dutxan, etxean... ziur.
- 3.- Bertsolari onenen harrobia

**Laura Lopez, Leire Moro
eta Imanol Urteaga**

- 1.- Ikasle onak gara eta paso egiten diogu ligatzeari.
Imanol: Nahiago ditut bertsoak
- 2.- Ez, ez dugu dutxan abesten...(eta orduan zergatik hainbeste euri? Jeje)
Imanol: Dutxan ez dut normalean abesten.
- 3.- Biak Urretxukoak izanda, ba Urretxun!
Imanol: Zumarragan!!

**Antxiñe Aranburu
Amaia Iturrioz**

- 1.- Ikasle hobeak gara bertsolariak baino, baina baina gehiago gustatzen zaigu bertsoara joatea.
- 2.- Ke ba!! Ezer!!
- 3.- Urretxun...(etorkizuneko Lujanbioak!!)

B mailan saridunak:

**Manex Mantxola,
Joseba Angulo, Mikel Agirrezabal**

- 1.- Manex: Ikasten nahiko ondo (Besteak nahiko justu baina ligatzen bikain!! Je!)
- 2.- Ez, ez dugu dutxan abesten...(eta errealak irabazten duenean?)
- 3.- Urretxun dudarik gabe (Ze kasta!!)

Kaixo Txiki

TXIKIENTZAKO EKINTZAK

Ea ze iruditzen zaizun auke-ratu dugun hau!!

- "Natatxa" antzezlanaren Labeaga aretoan maiatzaren 21ean, arratsaldeko 17:00etan.

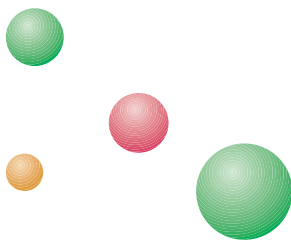
...Natatxak egun osoa ematen du galderak egi-ten eta bere jakinmina ase nahian. Beti eduki nahi izan du txakur bat, eta gaur, ikastolatik ateratzean, bat aurkitu eta etxera eraman du...

Ziur-ziur egon zaitez, txiki, asko gustatuko zaizula. Zergatik ez zara animatzen neskatxa honen abenturak ikustera?

Kaixo Txikikoek bi sarreratxo banatu nahi ditugu honako abesti hau (alderantziz dago) zein den a s m a t u ondoren, erantzuna Kultur Etxera

bidaltzen dituzten guztien artean. Zeren zain zaude txikitxo!

"ISUKI ISUKI NAH
UTALIET NAENIAG
NOTSIRK AEREBA
OLKIZIRT NAETAB
APNORT UD NAERRUA
ASTASI NAEZTA
AJ AJ AJ AJ
REZ AD?
AETNAFELE AD!"

Ana Isabel Iturbe

Erantzuna:

Nire izen-abizenak:

Telefonoa:

LASCURAIN

ERAKUSKETA

Maiatza

2004ko Maiatzaren 6tik 23ra bitartean

Juan de Lizarazu Erakustokian

Ordutegia:

*Lanegunetan
17:30 - 20:30*

*Jaiegunetan:
12:00 - 14:00 17:30 - 20:30*

PINTURA IKASTAROA

Ekaina

Gaiak

- 1.- Materialak, ohialen prestaketa*
- 2.- Konposaketa, kuadroa egiteko erreferentziak, argia.*
- 3.- Koadroari bukaera ematea*

Egunak: Ekainak 1, 8, 15 eta 22

Ordutegia: 18:30 20:30

Lekua: Kultur Etxea

*Izen-ematea: Maiatzaren 10etik aurrera
Kultur Etxean*

Matrikula: 30 €

KULTUR ETXEA

Jauregi, 19 - **URRETXU**

☎ 943 03 80 88

FAX: 943 03 80 89

kultura.ur@urretxu.net

www.urretxu.net

